

ג'ולס טראמפ: "הפעם באתי לישראל כדי לסגור את חיפה כימיקלים"

עם הפסד של 10 מיליון דולר בחודש, בעל השליטה בחיפה כימיקלים, ג'ולס טראמפ, מאשים את הממשלה בהפרת הבטחות - ודוחה את החשש שהעלה מבקר המדינה לפגיעה בטוהר המידות בהתנהלות הממשלה בפרשת האמוניה

27.07.2017 07:09 מאת: אורה קורן, חגי עמית

"הפעם הגעתי לישראל כדי לסגור את העסק" — כך אמר ג'ולס טראמפ, בעלי חיפה כימיקלים, בראיון ל-TheMarker. טראמפ הגיע לישראל ביום ראשון השבוע, ועד סוף השבוע הבא כבר יהיה בניו יורק. בימים אלה, לדבריו, הוא יקבל את ההחלטה אם לסגור את החברה. "ההחלטה תתקבל בתוך כמה ימים. לא נמתין עוד חודש. אם לא יימצא פתרון לאספקת אמוניה לחברה בתוך ימים ספורים, נסגור את המפעל".

קשה לדעת אם מדובר באמצעי לחץ על הממשלה, או בכוונת אמת. מפעל חיפה כימיקלים ממשיך לשלם משכורות ל-800 עובדיו בזמן שפעילותו מושבתת. לטענת טראמפ, נכון להיום המפעל מפסיד 10 מיליון דולר בחודש.

לטענת טראמפ, מה שיקבע בשלב זה את התוצאה הסופית הוא אם תתקבל החלופה החדשה שהחברה מבקשת לאספקה מיידית של אמוניה — הזרמת החומר ישירות מאונייה למכליות. בדרך זאת מקווה החברה לעקוף את סירובה של עיריית חיפה לקבל את החלטת הממשלה לאשר את הולכת האמוניה בצינור ישירות למפעל, תוך עקיפת מכל האמוניה הגדול, שפעילותו הופסקה והוא מרוקן בימים אלה.

"המכל הישן מת", אומר טראמפ, בן 72, כשהוא מצייר איקסים גדולים על התרשים ששירבט כדי להסביר את החלופות הרלוונטיות. "שתי החלופות שנתרו הן להזרים דרך אותו צינור שהגיע למכל האמוניה — ישירות למכליות ליד המפעל, או למפעל עצמו. אם לא נקבל אישור להפעיל את העסק מיידית, נסגור אותו", הוסיף. במשרד להגנת הסביבה החלו לבחון חלופה של משאיות שיישאו אמוניה מאוניות אל המכל.

הפרסום מהימים האחרונים — שלפיו איש העסקים מיקי גנור, עד המדינה בפרשת הצוללות, פעל לכאורה כדי שחברת תיסנקרופ הגרמנית תקים מפעל אמוניה בנגב — מקפיץ את טראמפ.

"נעלבתי מאוד מהקישור ביני לבין גנור ומהטלת הספק ביושרה שלי. אנחנו לא יודעים דבר על גנור. 50 שנה אני בעסקים, ואיש מעולם לא האשים אותנו בכך שעשינו משהו לא הוגן. קשרו אותנו עם תיסנקרופ — אין לנו כל קשר אתם בישראל. הקשר היחיד שלנו אתם בחו"ל הוא שאנחנו קונים מהם מעליות", הוא אומר.

הוא דוחה גם את המכתב שמבקר המדינה, יוסף שפירא, שיגר באחרונה ליועץ המשפטי לממשלה, אביחי מנדלבליט, שבו העלה חשש שתעדוף חלופות ליבוא אמוניה נעשה לכאורה כדי להיטיב כלכלית עם חיפה כימיקלים. המבקר גם הביע חשש מזליגת מידע בין משרדי הממשלה לחברה בדבר צעדים מתוכננים בענייניה.

קיבלתם מידע בנוגע למכרז?

"אם לא היינו מעוניינים להיות מעורבים במכרז, איזה מידע הממשלה יכלה לתת לנו?"
מבקר המדינה אומר שהחלטות הממשלה תואמו עם אנשיכם.
 "הממשלה שכרה את המומחים שלה. המומחה מטעמה הוא שקיבל את החלטות באופן ציבורי".

במפתיע, ההחלטות תאמו את האינטרסים שלכם.

"אף מומחה לא סתר את המלצות המשרד להגנת הסביבה".

הארכה של שנה שניתנה לכם לרוקן את מכל האמוניה הישן נראתה כמו מהלך נוח עבורכם.

"השיקול בריקון מכל האמוניה הוא עניין ביטחוני. איש לא אמר שיש דרך מהירה לעשות זאת. הדבר האחרון שאנחנו רוצים לראות או לשמוע עליו זה המכל הזה. כל המומחים אומרים שאין דרך בטוחה לרוקן את המכל מהר יותר. הממשלה קיבלה את כל החלטות בדיונים של 'המנחה הלאומי' (גוף בין-משרדי שמטפל בפרשת האמוניה; א"ק, ח"ע) — בהם השתתפו נציגי משרד התחבורה הצבא המשטרה והסביבה".

המבקר לא יצר אתכם קשר?

"לא".

מהם הקשרים שלכם בממשלה?

"איש הקשר שלנו הוא המשרד לאיכות הסביבה. אנחנו עובדים מול רגולטורים. עם שר האוצר, משה כחלון, נפגשנו בדצמבר לשיחה קצרה. עם ראש הממשלה, בנימין נתניהו, נפגשתי לפני כחמש שנים בכנס איפא"ק. עם מנכ"ל האוצר, שי באב"ד נפגשתי פעמיים. עם מנכ"ל משרד ראש הממשלה נפגשתי בפעם האחרונה לפני ארבעה חודשים".

תרמת כסף לנתניהו?

"לא. אני לא מעורב בפוליטיקה הישראלית".

אם היית מתמודד עם משבר דומה בארה"ב זה היה נראה אחרת?

"בהחלט. כשחברת המזגנים קרייר העבירה לאחרונה 300 משרות שלה למקסיקו, הנשיא טראמפ השתגע והכריז שהם לא יתנו לעסקים לעזוב את המדינה. כשחיפה כימיקלים פתחה מפעל קטן בג'ורג'יה לאחרונה הגיעו לפתיחה אנשים ממשרד החוץ האמריקאי, מהממשל המקומי, מהקונגרס וראש העיר. יום אחר יום אנחנו מקבלים מהם עזרה. פה לא מעריכים משרות".

אז למה אתה לא סוגר?

"זה עסק טוב, ואני לא רוצה לשלוח את העובדים הביתה".

מה שיעור הרווחיות שלכם?

"שיעור ה-EBITDA (רווח לפני ריבית, מסים, פחת והפחתות) יכול להגיע ל-12%–15%. הכנסות החברה עומדות על כ-650 מיליון דולר בשנה".

איזה חלק מהווה חיפה כימיקלים מהפעילות שלך כאיש עסקים?

"בארה"ב אנחנו עוסקים בבנייה ובמכירה של בתים משותפים, שזה עסק תנודתי, כך שקשה לי להעריך. תהיה לזה השפעה עלינו אם נצטרך לסגור את העסק, אבל אנחנו נשרוד".

היית גר בעצמך בקרבת מפעלי חיפה כימיקלים ומכל האמוניה?

"ברור. המשרדים שלי בחיפה. כשאני נמצא בארץ אני מגיע אליהם לעבוד בהם. המדענים אומרים שאין השפעה לאמוניה החל ממרחק של 400–500 מטר ממנה. אמוניה היא גז שמטבעו עולה למעלה כשהוא משוחרר. יש לנו מחקרים שמראים סכנה נמוכה אפילו בתרחיש שבו טיל פוגע במכל".

מה הפתרון לטווח ארוך שלו אתה מצפה?

"כל דבר שיאפשר לנו להישאר בעסקים הוא טוב בשבילנו, אבל לא נוכל להיות מחוץ

לעסקים עוד ארבעה חודשים. נכון לעכשיו אנו מרימים ידיים. אנחנו לא יכולים להילחם יותר במערכת".

בדיעבד, איך היית מנהל את המשבר הזה אחרת?

"אני כל הזמן שואל את עצמי, ולא יכול לומר משהו שהייתי עושה אחרת. היתה לנו הבטחה מהממשלה לאספקה רציפה של אמוניה. לא יכולנו לצפות שהממשלה פשוט תבטל את ההבטחה".

בממשלה טוענים שהמכרז נכשל כי חיפה כימיקלים סרבה להתחייב לרכוש את האמוניה.

"מסמכי המכרז כללו סעיף שאומר שמכל האמוניה ייסגר, כך שבכל מקרה לא היתה משמעות להתחייבות שלנו".

מדוע ביקשת מענק ממשלתי להקמת מפעל ייצור אמוניה בדרום?

"לא רציתי לבנות את המפעל. לא היתה לי ברירה. כשהממשלה אמרה שאין מי שיבנה אותו, אמרנו שאנחנו נבנה. ניסינו לקבל סובסידיה. זה יקר ולא כלכלי. החוק אומר שאם אתה בונה בנגב וזה ליצוא — מוכנים לתת מענק".

מעל חיפה כימיקלים ריחף באותו זמן האיום של סגירת מכל האמוניה בחיפה על ידי המשרד להגנת הסביבה בנימוק שהוא מסוכן, והיא חיפשה חלופות. למפעל לא מגיע מענק מכוח החוק לעידוד השקעות הון, מכיוון שהאמוניה שלו מיועדת לצריכת חיפה כימיקלים ולא ליצוא. למרות זאת, משרד ראש הממשלה לחץ על משרד האוצר להעניק למפעל מענק של כחצי מיליארד שקל — כ-40% מעלות ההשקעה. הנימוק: זה היה הסכום שמשרד האוצר היה מוכן להעמיד למקימי המפעל במכרז. באוצר דחו את התחשיב.

חיפה כימיקלים ניהלה כמה מאבקים משפטיים מקבילים נגד המדינה ועיריית חיפה בחודשים האחרונים. לבסוף יצאה הוראה של בית המשפט העליון לרוקן לחלוטין את מכל האמוניה, שאין לו היתר, עד סוף יולי. אתמול הגישה המדינה לבית המשפט העליון תמיכה בעמדת חיפה כימיקלים, שלפיה יש לבצע ריקון ממושך ובטוח של המכל.

מתי נפגשת לאחרונה עם ראש עיריית חיפה, יונה יהב?

"לפני שלושה שבועות".

הפגישה היתה טובה?

"פגישה טובה, עם תוצאות לא טובות. הוא רוצה להיבחר שוב ופשוט אומר שקר על גבי שקר".

תעמדו ביעד ריקון המכל?

"המכל לא ירוקן עד סוף החודש, כי אין דרך בטוחה לריקונו, ואנחנו לא נסכן את עובדי החברה ואת תושבי הסביבה. אם יהב מוכן לקחת אחריות לריקון מהיר, אני מוכן לתת לו את המפתחות".

באחרונה קיבלה הממשלה כמה החלטות לגבי חיפה כימיקלים. היא בחרה בפתרון לטווח הקצר שהכי כדאי לחברה, של יבוא אמוניה באוניות קטנות והזרמתו מהן למפעל החברה. אלא שבמעמד קבלת החלופה, כבר היה ברור שעיריית חיפה לא תעניק רישיון עסק

לצינור — והחלופה תהפוך ללא מעשית, מה שאכן קרה.

עוד החליטה הממשלה כי כפתרון לטווח בינוני, חיפה כימיקלים תקים במרחק של כמה ק"מ מהחוף מעגן לאוניית אמוניה גדולה שתזרים אמוניה בצינור לחוף. לטווח הארוך הוסכם על יצירת תחרות בין חברה שתבנה מפעל לייצור אמוניה בדרום למתקן הימי של חיפה כימיקלים.

"הפתרון לטווח ארוך יקר, אבל הוא יאפשר לנו להמשיך לעבוד. כל מה שיאפשר לנו להמשיך לעבוד טוב לנו", אמר טראמפ.

איך אתם מסתדרים עם הלקוחות שלכם, שלא מקבלים סחורה?

"אנחנו ממשיכים להתנצל".

נראה לך שהם יחזרו אליכם כשתחדשו את הפעילות?

"הסיכוי הגדול יותר הוא שנסגור את העסק".

אז למה שלא תתבע את המדינה?

"לא באתי לעשות פה עסקים כדי לתבוע את הממשלה".

מהמשרד להגנת הסביבה נמסר בתגובה כי "המשרד לא יאפשר חלופה שתסכן את הציבור בצורה שאינה קבילה. החלופה של מילוי מכליות כביש ישירות מהאונייה במסוף הכימיקלים לא היתה בין החלופות שדורגו על ידי המשרד להגנת הסביבה ושהוצגו לבג"ץ או בהחלטת הממשלה. החלופה הוצגה למשרד בסוף יוני, והועברה באופן רשמי לבדיקה ב-3 ביולי 2017, והיא תיבדק בדיוק באותו האופן שבו נבדקו יתר החלופות. אם החלופה תימצא קבילה, היא תדורג מול שלוש החלופות האחרות שנבחרו על ידי הממשלה".